

Dosarul nr. 2r-60/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. N. Patrașcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Mihaila, Iu. Cotruță, I. Secieru)

DECIZIE

31 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gamurari Boris împotriva lui Kuznetsov Valerii, Întreprinderii cu Capital Străin „Prime Capital” Societate cu Răspundere Limitată și Guțu Ion, intervenienți accesorii Guțu Jana, Guțu Ghenadie, notarul Belicesco Oleg, cu participarea autorității publice Comisia Națională a Pieții Financiare cu privire la anularea actului juridic și repunerea părților în poziție inițială,

împotriva încheierii din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, împotriva hotărârii din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, precum și împotriva încheierilor din 09 octombrie 2020 și 05 noiembrie 2020 ale Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile lui Gamurari Boris privind scutirea de plata taxei de stat și amânarea plății taxei de stat,

c o n s t a t ă:

La data de 11 aprilie 2018, Gamurari Boris a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Kuznetsov Valerii, ÎCS „Prime Capital” SRL, Guțu Ion, intervenienți accesorii Guțu Jana, Guțu Ghenadie, notarul Belicesco Oleg, cu participarea autorității publice Comisia Națională a Pieții Financiare, prin care a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de cesiune a creanței nr. 6922 din 06 noiembrie 2017, încheiat între ÎCS „Prime Capital” SRL și Kuznetsov Valerii, cu referire la datoriile pârâtului Guțu Ion în partea ce ține de cesiunea creanței de 82 771,70 de dolari SUA, cu menținerea creanței cesionate în mărime de 10 000 de dolari SUA lui Kuznetsov Valerii față de Guțu Ion; constatarea ca fiind stinsă creanța ÎCS „Prime Capital” SRL și a lui Kuznetsov Valerii față de Guțu Ion, în partea sumei 82 771,70 de dolari SUA implicit și menținerea garanțiilor creanței (ipoteka/gaj) cesionate la suma de 10 000 de dolari SUA

a lui Kuznetsov Valerii față de Guțu Ion, constatarea ca fiind lipsită de drept cu titlu de îmbogățire fără justa cauză a lui Kuznetsov Valerii față de Guțu Ion, în mărimea de 82 771,70 de dolari SUA conform art. 1389 alin. (1) din Codul civil.

Prin hotărârea din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost respinsă.

La data de 24 martie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu a fost dat curs cererii de apel depuse de către avocatul Leșan Ana în interesele lui Gamurari Boris și s-a comunicat apelantului că necesită să prezinte apelul motivat, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 08 octombrie 2020 inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La data de 08 octombrie 2020 Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, a depus apelul motivat și a solicitat scutirea de plata taxei de stat.

Prin încheierea din 09 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind scutirea de plata taxei de stat și s-a comunicat apelantului că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 02 noiembrie 2020 inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La data de 02 noiembrie 2020, Gamurari Boris a depus cerere privind amânarea plății taxei de stat, invocând că este în imposibilitate de a achita integral taxa de stat, dat fiind faptul că este pensionar, iar de alte surse de venit nu dispune, respectiv, starea materială nu îi permite să se conformeze obligațiilor legal-procedurale pentru a achita integral taxa de stat.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind amânarea plății taxei de stat și s-a acordat apelantului Gamurari Boris termen suplimentar pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 27 noiembrie 2020, inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, împotriva hotărârii din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 23 decembrie 2020 Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, a declarat recurs împotriva încheierii din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierilor din 09 octombrie 2020, 05 noiembrie 2020 și 03 decembrie 2020 ale Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare la etapa de examinare a cererii de scutire/amânare de plata taxei de stat.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierile instanței de apel sunt neîntemeiate și ilegale.

Reprezentantul recurentului a indicat că Boris Gamurari este în imposibilitate de a achita integral taxa de stat, deoarece este pensionar, iar de alte surse de venit nu dispune, respectiv, starea materială nu îi permite să se conformeze obligațiilor legal-procedurale pentru a achita integral taxa de stat.

Consideră că este eronată concluzia instanței de apel precum că nu au fost prezentate probe care să confirme situația materială dificilă, deoarece la materialele cauzei au fost anexate documente care demonstrează imposibilitatea recurentului de a achita taxa de stat. Gamurari Boris este în imposibilitate de a achita taxa de stat inclusiv deoarece din cauza acțiunilor intimatului – debitor Guțu Ion, nu a fost posibilă executarea titlului executoriu nr. 2-1552/2014 din 15 aprilie 2014, eliberat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, privind încasarea din contul ultimului în beneficiul recurentului a datoriei în sumă de 45 000 de dolari SUA, fapt care condiționează posibilitatea de a plăti taxa de stat integral.

A menționat că potrivit certificatului eliberat de executorul judecătoresc Marianciuc Evelina, în procedura căruia se află spre executare titlul executoriu, unicul bun ce îl deține cu drept de proprietate debitorul Guțu Ion este apartamentul XXXXX, care a fost cesionat lui Kuznetsov Valerii conform contractului de cesiune a creanței din 06 noiembrie 2017, a cărui nulitate se solicită.

Avocatul Leșan Ana a afirmat că instanța de apel, la examinarea cererilor privind scutirea/amânarea plății taxei de stat, nu a ținut cont de faptul că imposibilitatea achitării taxei de stat de către recurent a fost constatată și de către instanța de fond, prin încheierea de admitere a cererii privind scutirea de plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele dosarului atestă că, copia încheierii din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa poștală a lui Gamurari Boris la 10 decembrie 2020 și la adresa electronică a avocatului Leșan Ana la data de 22 decembrie 2020 (f.d. 247-248, volumul I).

Astfel, recursul declarat de Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, la 23 decembrie 2020, este în termen.

La data de 06 ianuarie 2021, în adresa intimațiilor Kuznetsov Valerii, ÎCS „Prime Capital” SRL, Guțu Ion, Guțu Jana, Guțu Ghenadie, notarul Belicesco Oleg a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs (f.d. 8, volumul I).

La 18 ianuarie 2021 intimatul Kuznetsov Valerii, reprezentat de avocatul Vladimir Cazacu, a depus referință, solicitând respingerea recursului și menținerea încheierilor instanței de apel.

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a încheierilor contestate și restituirea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Prevederile art. 368 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă stipulează că, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Conform art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Iar, potrivit art. 86 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecătorul, până la acceptarea cererii de chemare în judecată, soluționează cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat ținând cont de situația lor materială.

Prevederi similare se regăsesc și în articolul 4 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, conform căreia, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Materialele cauzei atestă că la data de 24 martie 2020 Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu a fost dat curs cererii de apel depuse de către avocatul Leșan Ana în interesele lui Gamurari Boris și s-a comunicat apelantului că necesită să prezinte apelul motivat, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 08 octombrie 2020 inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La data de 08 octombrie 2020 Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, a depus apelul motivat și a solicitat scutirea de plata taxei de stat, invocând că este pensionar, iar de alte surse de venit nu dispune, respectiv, starea materială nu îi permite să se conformeze obligațiilor legal-procedurale pentru a achita integral taxa de stat.

Apelantul a indicat că, este în imposibilitate de a achita taxa de stat inclusiv deoarece din cauza acțiunilor intimatului-debitor Guțu Ion, nu a fost posibilă executarea titlului executoriu nr. 2-1552/2014 din 15 aprilie 2014, eliberat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, privind încasarea din contul ultimului în beneficiul recurentului a datoriei în sumă de 45 000 de dolari SUA, fapt care condiționează posibilitatea de a plăti taxa de stat integral. Acest fapt se confirmă și prin certificatul eliberat de executorul judecătoresc Marianciuc Evelina, în procedura căruia se află spre executare titlul executoriu, potrivit căruia unicul bun ce îl deține cu drept de proprietate debitorul Guțu Ion este apartamentul XXXXX, care a fost cesionat lui Kuznetsov Valerii conform contractului de cesiune a creanței din 06 noiembrie 2017, a cărui nulitate se solicită.

Totodată, Gamurari Boris a menționat că faptul imposibilității achitării taxei de stat a fost constatat și de către instanța de fond prin încheierea de scutire a lui de plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 09 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind scutirea de plata taxei de stat și s-a comunicat apelantului că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 02 noiembrie 2020 inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Instanța de apel a reținut că apelantul nu a prezentat probe pertinente și concludente în confirmarea situației materiale precare. Iar, invocarea faptului că Gamurari Boris este în imposibilitate de a achita taxa de stat inclusiv că din cauza acțiunilor intimatului – debitor Guțu Ion nu a fost posibilă executarea titlului executoriu nr. 2-1552/2014 din 15 aprilie 2014, eliberat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, nu denotă asupra stării materiale de fapt a apelantului.

La 02 noiembrie 2020, Gamurari Boris a depus cerere privind amânarea plății taxei de stat, invocând aceleași argumente ca și în cererea de scutire de plata taxei de stat.

Prin încheierea din 05 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea privind amânarea plății taxei de stat și s-a acordat apelantului Gamurari Boris termen suplimentar pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, până la data de 27 noiembrie 2020 inclusiv. În caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

În motivarea acestei soluții, instanța de apel a menționat că anterior, la solicitarea scutirii de plata taxei de stat, apelantul a invocat aceleași motive, fără a anexa acte justificative care să confirme starea materială reală de fapt a acestuia.

În termenul stabilit, Gamurari Boris nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Astfel, prin încheierea din 03 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana, împotriva hotărârii din 03 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din motivul neîndeplinirii în termen a cerințelor indicate în încheierea din 05 noiembrie 2020.

Analizând circumstanțele expuse în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel pript a restituit apelul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de

avocatul Leșan Ana și nu a efectuat o examinare multiaspectuală a capacității apelantului de a achita taxa de stat, motivând că acesta nu a prezentat probe în confirmarea situației materiale precare.

Se reține că la depunerea cererii de chemare în judecată, Gamurari Boris de asemenea a solicitat scutirea de plata taxei de stat, invocând aceleași argumente ca și în cererea de scutire de plata taxei de stat la depunerea apelului și anume că, este pensionar, iar de alte surse de venit nu dispune, starea materială dificilă fiind cauzată inclusiv ca urmare a neexecutării titlului executoriu nr. 2-1552/2014 din 15 aprilie 2014, eliberat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

Prin încheierea din 11 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă cererea de scutire parțială de plata taxei de stat, Gamurari Boris fiind scutit de plata taxei de stat în mărime de 20 000 de lei, având în vedere că a achitat o parte din ea și anume, 5000 de lei (f.d. 48-50, volumul I).

Instanța de fond a constatat că circumstanțele invocate de către reclamant în susținerea cererii de scutire de plata taxei de stat, servesc temei pentru admiterea cererii, fiind confirmat faptul că Gamurari Boris este în imposibilitate de a plăti integral taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

În cererile de scutire și amânare a plății taxei de stat la depunerea apelului, Gamurari Boris a menționat că faptul imposibilității achitării taxei de stat a fost constatat de către instanța de fond prin încheierea de scutire a lui de plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

Însă, instanța de apel, la emiterea încheierilor din 09 octombrie 2020 și 05 noiembrie 2020, prin care au fost respinse cererile lui Gamurari Boris privind scutirea de plata taxei de stat și amânarea plății taxei de stat, nu s-a expus în privința argumentului dat și nu a verificat situația materială a apelantului în sensul îmbunătățirii ulterior scutirii de plata taxei de stat de către instanța de fond.

În cauza *Malahov v. Republica Moldova* (nr. 32268/02 din 07 iunie 2007), Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a subliniat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit. În cauză, deși prima instanță a constatat imposibilitatea reclamantului de a plăti taxa de stat, aceasta l-a obligat să o plătească după ce a respins pretențiile lui. *Instanța de judecată nu a explicat motivele schimbării poziției sale și nici nu s-a referit la vreo dovadă care ar fi probat că situația patrimonială a reclamantului s-a fi îmbunătățit radical.* Din aceste motive, Curtea a considerat că obligarea reclamantului la plata taxei de stat a reprezentat o limitare disproporționată a dreptului său de acces la o instanță, prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției.

Articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prevede „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, care este, dreptul de a sesiza instanțele în materie civilă (*Golder v. the United Kingdom*, Marii Britanii, hotărâre din 21 februarie 1975, § 36).

Dreptul la o instanță și dreptul de acces nu sunt absolute. Acestea pot fi supuse unor limitări, dar ele nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul oferit individului în așa fel sau într-o asemenea măsură, încât însăși esența dreptului să nu fie afectată

(Philis v. Greece (no. 1), § 59; De Geouffre de la Pradelle v. France , § 28; Stanev v. Bulgaria [GC], § 229).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierilor contestate, or, menținerea acesteia în condițiile sus-enunțate, nu ar constitui pentru Gamurari Boris decât o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare.

Astfel, cauza urmează a fi restituită spre rejudecare la etapa depunerii cererii de apel, Curtea de Apel Chișinău urmând totodată să verifice pe care solicitare insistă recurentul - scutirea de plata taxei de stat sau amânarea plății taxei de stat.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana și de a casa integral încheierile din 09 octombrie 2020, 05 noiembrie 2020 și 03 decembrie 2020 ale Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa depunerii cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Gamurari Boris, reprezentat de avocatul Leșan Ana.

Se casează integral încheierile din 09 octombrie 2020, 05 noiembrie 2020 și 03 decembrie 2020 ale Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gamurari Boris împotriva lui Kuznetsov Valerii, Întreprinderii cu Capital Străin „Prime Capital” Societate cu Răspundere Limitată și Guțu Ion, intervenienți accesorii Guțu Jana, Guțu Ghenadie, notarul Belicesco Oleg, cu participarea autorității publice Comisia Națională a Pieții Financiare cu privire la anularea actului juridic și repunerea părților în poziție inițială și se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la etapa depunerii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic